

Vse pise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročino. Reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste pošiljke. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 2312

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjenišvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 150 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po ceniku od petil vrste. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Bistvo sedanjega boja slovenskega učiteljstva.

Mišljenje odličnih pravnških krogov v tem vprašanju.

Popolnoma nepričakovano je prišlo slovensko učiteljstvo v ostro borbo, ki je zelo velike važnosti za svobodo in neodvisnost stanovske organizacije, za temelje, na katere je bila v zadnjem času postavljena — morda gre celo za njen obstoj v sedanjih obliki.

Ni to načelni boj, ki bi zadeval le učiteljstvo, temveč je vse državno uradništvo zainteresirano na tej borbi, kajti kar se dogaja danes organizaciji slovenskega učiteljstva in njenemu tisku, se bo jutri lahko dogajalo drugim stanovskim organizacijam in njene mu tisku. Ogroženi smo torej vsi!

Vse učiteljstvo ni morda niti globlje razmišljalo za kako veliko načelno odločitev gre; še manj pa je o tem razmišljala večina ostalega državnega nameščenstva izven prosvetne stroke.

Načelna vprašanja, katerih se je dotaknil ta boj, bi bila v ostrih potezih sledeča:

Sile so na delu, ki bi rade zrušile temelje neodvisne stanovske organizacije, kakor si jih je postavilo slovensko učiteljstvo na celjski skupščini leta 1926. Slovenski strankarsko-politični tisk je porabil ta trenotek ter si prizadeva zopet razdvojiti slovensko učiteljstvo, omajati avtoriteto organizacije, izpodbiti njeno politično nevtralno osnovo ter jo udinjati enemu ali drugemu strankarskemu režimu. To bi se reklo pametni učiteljstvo zopet v medsebojne strastne strankarske borbe ter kovati iz tega kapital za strankarske namene. Trdno računamo z neomajnostjo in zrelostjo slovenskega učiteljstva, ki jo bo pokazalo sedaj še v večji meri nego jo je pokazalo pred celjsko skupščino ter bo šlo preko namer dnevnega časopisja in njegaja podpihvalcev z eno samo gesto prezira in samozavesti svojo ravno strogo stanovsko pot naprej v trdni zavesti, da le v tem leži bodočnost našega stanu.

Kar smo pretrpeli očitkov prej od ene strani, iste nam sedaj servirajo od druge; a naša pot je ravna odkar smo združeni. Ne poznamo režimov in jih nečemo pripoznati, pa najsi bo to danes ali v bodoče — pri drugi situaciji.

Sile so na delu, ki se postavljajo v borbo proti osamosvojitvi osnovnega šolstva; proti principu osnovnošolskega učiteljstva, da bi imelo nadzorniki iz lastnih vrst, ter hočejo zgolj iz birokratsko avtoritativnega ozira in iz kruhoborskega stališča 1/4 postaviti osnovno šolo in osnovnošolsko učiteljstvo pod kuro ratelo stroke brez praktičnega upogleda v osnovno šolo in brez praktičnega smisla za njene potrebe in njeno notranje delo. Gre jim v prvi vrsti za to, da se stavi tudi nadzorniški vpliv v partizansko službo; za koliko časa, tega ne vprašajo in če bo šola trpela zaradi takih izprememb, tudi ne upoštevajo. V kolikor v tem oziru ne bo zmagal naš princip danes smo prepričani, da bo zmagal jutri; žal nam je le za čas, energije in žrtve, ki bodo doprinešene v tem času.

Sile so na delu, ki bi rade uničile tudi svobodo našim strokovnim organizacijam, ki jim je dana z ustavo in društvenim zakonom. Z disciplinarnim postopkom proti predsedniku in funkcionarjem naših strokovnih organizacij jim hočejo vzeti pravico svobodno izražati voljo članstva, t. j. voljo učiteljstva nad upravo in upravnimi zadevami.

Sile so na delu, ki bi rade uničile tudi svobodo našega strokovnega tiska ter bi rade zamašile usta vsaki kritiki nad upravnimi zadevami. Z disciplinarnim postopkom proti uredniku in celo proti izdajatelju so se razširile tiskovne omejitve, ki so predvidene po ustavi in s tiskovnim zakonom.

Staviti društvene funkcionarje preko dolečb društvenega in tiskovnega zakona v disciplinarno preiskavo zaradi zaved, ki so jih izvajali v svojstvu kot društveni funkcionarji, se pravi izvajati službeni pritisk na svobodo društev in svobodo tiska.

Priobčujemo v tem oziru mnenje odličnih upravnih juristov in sodnih juristov, ki jasno osvetljuje, kako velik boj bide slovensko učiteljstvo proti silam, ki delujejo proti svobodi državnega uradništva, ki mu je zagotovljena z ustavo in z zakoni temelječimi na tej ustavi.

Proti najnovejšemu ploizkus omejitve svobode uradniških društev in uradniškega tiska, so nam dali odlični pravniški krogi sledeče mnenje:

»Čl. 14. ustave daje državljanom brez razlike stanu in poklica pravico združevanja, dogovarjanja in zborovanja.

Na temelju te določbe veljajo za Slovence še vedno poprejšnji zakoni o društvenem pravu. Te določbe izpreminja le zakon o zaščiti javne varnosti in reda v državi z dne 2. avgusta 1921, ki prepoveduje društveno propagando komunizma, revolucije itd. Čl. 96. zakona o civ. uradnikih določa, da državni nameščenci ne smejo biti člani združb, katerih namen ni sprotnoje interese dom države ali so protivni državnim zakonom. Tudi jim ni dovoljeno, da bi se udeleževali pokretov, katerih namen bi bil ovirati ali ustavljati delo v službi. Tudi ne smejo biti brez dovoljenja pripadniki inozemskih društev.

Iz navedenega sledi, da so vse v Sloveniji obstoječe stanovske in strokovne organizacije državnih nameščenecv popolnoma legalne in v svojem delovanju ne ovirane, ker nobena teh organizacij nima znakov omenjenih v čl. 96. urad. zakona.

Ako bi zakonodajalec hotel kako drugače državnemu nameščencu zabraniti ali omejiti pravico do stanovske ali strokovne organizacije, bi bil moral to statuirati v uradniškem zakonu iz leta 1923. ali v kakem poznejšem zakonitem določilu.

Ker take omejitve ni, je jasno, da imajo uradniške organizacije, kakor vsa druga legalna društva, absolutno društveno avtonomijo in da imajo kakor vsa druga legalna društva, pravico zahtevati od drž. oblasti, da se načeloma ne vmešava v notranje društveno življenje in delovanje.

Jasno je, da se označena društvena avtonomija tudi ne sme kršiti po ovinku, potom disciplinarne preiskave.

V mejah čl. 96. urad. zak. in lastnih pravil se vsako uradniško društvo in vsak posamezni funkcionar v društvu lahko svobodno kreta in udeležuje.

Na tem načelu avtonomnega društvenega delovanja ničesar ne izpreminjajo drugi disciplinski predpisi, n. pr. čl. 164., točka 6. urad. zak. (neposlušnost napram naredbam predpostavljenih oblastev). Kajti če na primer ministrstvo predpisuje za pritožbe in predloge službeno pot, se tiče ta predpis le službenega dela in osebnih stvari uradnika poedinca, ne more pa veljati za uradniška in učiteljska društva, ki imajo po svojih oblasti odobrenih pravilih nalogo in dolžnost zastopati interese svojih članov pred katerikoli oblastjo. Z drugimi besedami: Društvena svoboda, zagotovljena po ustavi, se more omejiti le z zakonom, ne pa z ministrskim razpisom.

Klicati na odgovor društvene funkcionarje radi prestopka predpisov, ki morajo veljati le za službeno delo uradnika-poedinca, bi torej pomenilo eklatantno kršenje po ustavi in zakonih zagotovljene društvene avtonomije stanovskih in strokovnih organizacij, državnih nameščenecv.

Glede tiska pa je stališče sledeče:

Poglavje VIII. zakona o tisku vsebuje določbe o tem, katera dejanja se smatrajo po tiskovnem zakonu za kaznjiva. Dejanja, za katera ne predvideva niti tiskovni zakon, niti kazenski ali katerikoli drug zakon kako kazni — niso kaznjiva, ker čl. 8. ustave izrečno

pravi, da se zamorejo kaznovati samo taka dejanja, o katerih zakon naprej določa, da se kaznujejo z gotovo kaznijo.

Poglavje VII. citiranega zakona navaja osebe, katere je smatrati odgovorne za kaznjiva dejanja učinjena potom tiskar.

Ako prevzame urednik odgovornost za tiskovno stvar nase, odpade avtomatično krivda izdajatelja. Kdorkoli kliče v takem primeru izdajatelja kljub temu na odgovornost, se pregreši proti členu 8. ustave, ker si prisvaja pravico kaznovanja, ki mu ne pristojata niti po ustavi, niti po tiskovnem zakonu, niti po kakem drugem zakonitem določilu. Na tem ne spreminja dejstvo, da je izdajatelj slučajno državni uslužbenec ničesar, in tudi ne dejstvo, da je morda podal izdajatelj formalno izjavo, da lahko istinitost objavljenih trditev tudi s svoje strani dokazuje. Oblast, ki bi naprtila v takih primerih izdajatelju kakega lista disciplinsko preiskavo in ga morebiti tudi disciplinsko kaznovala, bi preokračila svojo kompetenco in postopala protizakonito.

Svobodno zamore biti urednik kakega lista tudi državni uslužbenec, ker niti ustava, niti činovniški zakon, niti čl. 11. zakona o tisku, ki govori o tem, kdo sme biti urednik, tega ne prepoveduje. V predmetnem slučaju pa nastopa urednik — državni uslužbenec — še v drugem svojstvu: v svojstvu funkcionarja legalne in avtonomne organizacije, za katero veljajo vsa ona zakonita določila kot za vse druge v državi obstoječe korporacije (Pravne subjekte) privatno pravnega značaja. (Čl. 14. ustave, čl. 96. fin. zak.).

Iz tega izhaja, da je državni uslužbenec takrat ko nastopa kot funkcionar take organizacije, odnosno urednik lista te organizacije, ki ima pravico in naravnost dolžnost, da po pravilih svoje organizacije zastopa interese svoje organizacije, pravico, da se v mejah člena 96. čin. zak. svobodno kreta in udeležuje. Klicati funkcionarja legalne in avtonomne organizacije radi objave posameznih članov v glasilu organizacije na odgovor disciplinarnim potom, pomeni očitno kršenje društvene avtonomije, ki je vsakomur zagotovljena po ustavi in zakonu.

Tako postopanje pa je tudi v križnem nasprotju s tiskovno svobodo, zagotovljeno vsakemu državljanu brez razlike v členu 13. ustave in členu 1. tiskovnega zakona. Z disciplinarno persekucijo funkcionarjev stanovske organizacije državnih uslužbenecv radi tiskovnih pregreškov se samolastno in protizakonito razširja omejitev tiskovne svobode, kar ni samo v nasprotju s pozitivnimi zakonitimi določili, marveč je naravnost naperjena proti duhu naše ustave in moderne demokracije.

To je bistvo strogo stanovskega, ne strankarskega boja, ki ga bide danes slovensko učiteljstvo, kar morda ni bilo do danes jasno javnosti in zaradi česar podajamo tudi tej temeljne orise sedanjega boja v svetli si, da bo javnost solidarna z bojem slovenskega učiteljstva in ga bo podpirala povsod, kjer ji je dan vpliv v tem oziru.

Proti demoralizaciji v šolski upravi. (Ponatiski člankov „Učiteljskega Tovariša“ iz prejšnjih režimov: štev. 5., leta 1926.)*

Sami moramo dvigniti službeno moralo in vrednost svojega strokovnega in poklicnega dela! — Boj proti demoralizaciji mora izvesti učiteljstvo samo. — Brez službene morale ne bo stanovske morale in discipline. — Največ odločitve je v naših rokah.

»Dan za dnem prihaja učiteljstvo skoro trumoma k prosvetnemu oddelku z najrazličnejšimi prošnjami, vprašanji itd., ki največkrat nimajo nobene podlage in ne bi bilo treba zaradi njih osebne zglasitve.

Dasi sta za sprejemanje strank določena le vsak terek in četrtek v tednu in je to na vseh vrstah napisano, se vendar obiski vrste ne prestopajo, da je vsako mirno in nemoteno poslovanje referentov malone onemogočeno.

Zahteve teh nešteti obiskovalcev so prevečkrat neizvedljive in pretirane, njih utemeljitve so stvarno nezadostne, včasih pa si hoče kdo pomagati tudi s tem, da začne črniti svojega tovariša ali svojo to

* Ti članki naj veljajo onim, ki bi se tako radi sklicevali na prejšnje režime. Vsem onim, ki jim je bilo prej vse premalo ostro, sedaj jim je pa vse prehud; ter onim, ki jim je bilo prej vse preostro, a jim je sedaj vse premilo. Stanovska pot je samo ena, po kateri lahko hodi učiteljstvo šele od tedaj, odkar je združeno in po kateri bo lahko hodilo le dotlej, dokler bo združeno. Režimi se menjajo — učiteljski stan ostane! Drugi članki — za nazaj — po potrebi slede.

Uredništvo.

varišico, kar je seveda za prošnika najslabše priporočilo.

Mnogotere zadeve so tako malenkostne, da bi zaradi njih nikomur ne bilo treba trošiti časa in denarja za pot v Ljubljano, ker bi vse to lahko stranke opravile doma pri šolskem upravitelju in pri svojem nadzorniku.

To razvado je treba odpraviti.

Zato odrejam:

Vsaka učna oseba, ki hoče v res nujni zadevi, ki je ne more prediti doma, k prosvetnemu oddelku v Ljubljano, se mora pri dotičnem referentu zglasiti ob dnehi, ki so določeni za sprejemanje strank, s pismeno izjavo svojega upravitelja(ice), da ima dopust, oziroma pristojnega sreskega šolskega nadzornika, da je njena pot v Ljubljano neizogibno potrebna.

Kdor se poslej ne bi mogel izkazati s tako izjavo, tega ne bo sprejel noben referent in uradniški prosvetnega oddelka.

Odlok prosv. odd. v Ljubljani, št. 6354 od 20. avg. 1926.

Demoralizacija v šolski upravi deluje zelo vzemirljivo na učiteljske vrste in ubija avtoriteto oblasti sami ter onemogočuje dvig šolstva in prosvete.

Kaj se godi?

Časopis »Učiteljski Tovariš« stanovsko-politiško glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana št. 42. od 3. maja 1928. letnik LXVIII. v 4. stolpcu prinaša črno obrobjeno notico »Kaj se godi?«

Na osnovi čl. 26 in 27 zakona o tisku sprejmite in natisnite sledeči popravek:

Ni res, da je dvojen postopek tudi glede državljanstva, res pa je, da je postopek glede državljanstva enoten.

Ni res, da ob času predloga prosilec ni imel državljanstva, res pa je prosilec že imel državljanstvo.

Ni res, da je tov. Š. že imel državljanstvo in se ga ni upoštevalo, res pa je, da iz njegove prošnje ni bilo razvidno, da bi imel državljanstvo in se vsled tega tudi ni mogel upoštevati.

Ni res, da je tako, če drugi zmešajo štrne, res pa je, da pri nastavitvah odloča ministrstvo prosvete.

V Beogradu, dne 12. maja 1928.

Ministrstvo prosvete
O. N. br. 42.320/4.

Načelnik:
Dr. M. Krstić, s. r.

NAŠE GMOTNE TEŽKOČE.

Učiteljstvo danes zelo težko živi ter v mestih neznosno drago plačuje stanovanja, na deželi pa izda domala vso svojo plačo za šolanje svojih otrok. Položaj družinskih očetov postaja naravnost brezupen. S svojo plačo ne more izhajati nobeden državni uslužbenec. Družine žive v pomanjkanju. Če par let nam odtrguje država prispevek za »poplavljenec«. Vključ zvišanju najemnin za stanovanja, ni dobilo drž. nam. nobenega poviška stanarine. Vsi klici za odpuščanje naletajo na nerazumevanje.

Za odtegljaji za poplave je izdalo ministrstvo financ na osnovi čl. 374 fin. zak. za l. 1928/29 uredbu s katero predpisuje, da mora biti vsak drž. nameščenec, omejen v čl. 1. uredbi, obvezno član ene Nabavljalne zadruge drž. nam. in mora plačati 5 Din vpisnine in 100 Din za delež. Ako se sam ne vpiše, mu odtegne v 11 mes. obrokih drž. blagajna, kjer prejema plačo, ta znesek. Jamstvo ne more biti manjše od enkratnega deleža, a napram »Savezu nabavljalkih združg« odgovarja vsak član(ica) najmanj s petkratnim delom vloge. Po čl. 14 in 70 uredbi se zbira rezervni fond z odtegljaji vsem drž. nam. v 36 mesečnih obrokih počenši s l. VI. 1928 poseben prispevek in sicer za I. kategorijo po 10 Din, za II. in III. kat. pa po 5 Din na mesec. Ti odtegljaji se izvrše potom blagajne od katere prejemajo drž. nam. plačo.

Stavimo samo eno vprašanje: S čim se bo koristilo državno uradništvo oddaljenih, visoko ležečih krajev pri Nabavljalnih združgah in kakšno stališče je zavzel Činovniški Savez v tem vprašanju? Ali bi se dalo doseči, da bi s temi vlogami zidali svoj Učiteljski dom v Ljubljani in Mariboru?

V čem pa obstoja demoralizacija v šolski upravi? V poedinah slučajih, ki s ponavljanjem demoralizujejo in korumpirajo učiteljstvo. Pa ne samo s partizansko pristranostjo, tudi z napačnim uradnim postopkom se vrši in pospešuje demoralizacija ter se hote ali nehoče korumpira učiteljstvo.

Demoralizacija se pospešuje n. pr., če se izroči dekret o imenovanju direktno prosilcu in se o tem ne obvesti ne nadzornik in ne šolski upravitelj, tako da je nadzornik presenečen, ko pride v razred in najde v razredu novo učno osebo, o katere namestitvi ni vedel ničesar.

Demoralizacija se pospešuje, če se pri oddaji službenih mest ne postopa točno po predpisih za nameščanje ob razpisu. (Čl. 61. čin. zak., O. N. br. 21.617 od 23. aprila 1925 in čl. 62. čin. zak.).

Demoralizacija se pospešuje, če se na boljša službena mesta, ki bi morala biti praviloma razpisana, namešča stalno učiteljstvo brez razpisa po členu 71. čin. zakona.

Demoralizacija se pospešuje, če se službeno mesto, ki je bilo razpisano, odda preden je namestila komisija izvršila razpored oziroma predlog za ministrstvo, učni osebi, ki je ali pa ni prosila za dotično službeno mesto.

Demoralizacija se pospešuje, če se jemlje v postopek prošnja za službeno mesto ali v drugih slučajih, ki bi bila predložena instancnim potom in o kateri podrejeni neposredni uradi ne vedo ničesar. (Čl. 93. čin. zak. ter P. br. 17.562 od 26. dec. 1927).

Demoralizacija se pospešuje, če podrejeni uradi ne izvršujejo nalogov nadrejenih oblasti, če zadržujejo dekrete ali podobno.

Demoralizacija se pospešuje, če pride uradnik k višjemu uradu preko nižjih oblasti razlagat morebitne pogrške svojega predstojnika, ne da bi se vsaka taka izjava

takoj vzela na zapisnik in bi se zaslila pri zadeti.

Demoralizacija se pospešuje, če se na pritisk političnih strank odstavljajo nadzor, ne da bi se imelo proti njim kak tehten služben argument in ne da bi se jih prej zaslilo in v potom disciplinskega pravoreka izvršilo izmeno.

Demoralizacija se pospešuje, če se stalno učiteljstvo v obliki kazenskega premeščanja premešča brez zaslišanja prizadetega, brez disciplinskega postopka in brez disciplinskega pravoreka.

Demoralizacija se pospešuje, če predstojniki ne obrazložijo napak podrejenemu uradništvu, a jih upoštevajo v svojih poročilih nadrejenim oblastem; če se službeni pregreški prezrejo brez potrebnega opomina in ugotovitve napram kršilecu.

Demoralizacija se pospešuje, ako se pri službenih zadevah in nameščanjih zaslišujejo in upoštevajo mnenja, ki jih podajajo lajki, ki so povsem subjektivna in brez zveze s službenimi dolžnostmi.

Demoralizacija se pospešuje, če se pri službenih zadevah upošteva predvsem izven-službeno delovanje in se službeno, šolsko delo zapostavlja pri nameščanjih in v drugih slučajih.

Demoralizacija se pospešuje, če vsebuje vsa naša prosvetna politika le personalno beneficalno prosvetno politiko, s čimer se ruši mirno delo učiteljstva in se pri tem zapostavlja druge šolske in prosvetne naloge. Nujno potrebne bi nam bile posvetovalne šolske korporacije, potom katerih bi se ventilirala in dvigala tudi druga šolska in prosvetna vprašanja.

Gre za dvig službene morale; gre za povzdigo službenega, strokovnega in poklicnega dela; gre za dvig šolstva in prosvete!

Na razmerah, ki so nastale, je deloma krivo tudi učiteljstvo samo in kolikor je samo sokrivo, je sedaj tudi učiteljstva samega dolžnost, da izboljša zopet razmere in stori v posrednih slučajih vse, da zopet dvigne službeno moralo, da samo neizprosno zavrže zapostavljanje strokovnega in poklicnega dela in da samo zahteva tak postopek v vseh zadevah, ki bo služil v proseh in dvig šolstva in prosvete.

Vzpogajati je treba zopet službeno in stančno pot in sami bomo morali skrbeti, da bomo bicalni vsako postopanje, ki bo kršilo in stančno pot in zahtevali od nadrejenih oblasti da same zavrnejo in onemogočijo vsak tak slučaj. Sreskim šolskim nadzornikom in upraviteljem je vrniti njih avtonomni delokrog pravic, v katerem bodo lahko sami odločali, pri centralnih oblastih pa je treba urediti enoten in konsekventen postopek. Višjih instanc dolžnost je, opozarjati vsakogar na dolžnost, iskati v prvi vrsti pojasnil v službenih zadevah pri nižjih instancah in le v slučaju če one uvidijo nujno potrebo osebne intervencije pri višjih oblastih, je to izvesti instancnim potom.

Vprašanje uradne tajnosti je posebno poglavje, ki v marsikaterem pogledu ruši službeno moralo in prinaša nepotrebna razburjenja in zavist v naše stanovske vrste.

Odlok, ki ga prinašamo na čelu članka je prvi korak k izboljšanju razmer, k dvigu službene morale, k povzdigi strokovnega in poklicnega dela in k povzdigi šolstva in prosvete.

Konsekventno izvajanje tega odloka bo pridobilo prosvetnemu uradništvu čas, da se bodo hitreje reševale uradne zadeve, vzpostavilo bo in stančno pot, dvignilo avtoriteto in službeno ter stanovsko moralo.

Prvi pogoj pa je, da se zahteva striktno izvajanje te odredbe od zgoraj navzdol in da se jo dosledno izjaja v prvi vrsti pri oblastih ki jo je izdala.

Organizacija bo ostala v zmislu novih smernic zvesta čuvarica pravičnega in objektivnega postopka napram vsem delom našega stanu in nanjo se lahko obrne vsakdo, ki se mu godi krivica in če se kršijo temelji službene in stanovske morale in discipline.

Prepričani smo, da bo soglašalo z vzpostavitvijo službene in stanovske morale vse učiteljstvo, ki mu je na srcu povzdiga ugleda našega stanu, šolstva in prosvete, ker s tem dvigne vsakdo tudi sebe.

»Učit. Tov.« I. 1926., šte. 5.

JOSIP GORIŠEK:

Šola in narod.

Kdor ni preizkusil razmer v Prekmurju, ne ve, kaj nam je vzela tujina.

Z dejanji pokaže narod svojo posebno vrednost. — Prijatelja spoznaš v nesreči, zato pa se preizkuša v ognju. Naša narodna moč in vrednost je položena na tehnično baš v Prekmurju, v zemlji, ki jo je Madžar s svojo narodno silo odtujil slovenski narodni duši. Najzvejnejši in najglasnejši propagandniki madžarske narodne mentalitete v teh krajih so baš ljudje, ki jih je rodila slovenska mati, a jih je sila tuje vzgoje odtirala iz materinega naročja ter ustvarila iz njih — janičarje.

Ali smo mi — kot milijonski narod — zmožni da zaustavimo delo madžarizacije v lastni državi? Na žalost moram reči, da ne!

In zakaj ne? Zato, ker smo narod, ki je pozabil da so njegovi pradedje sami volili »vero in postavke«. To dejstvo in pa duševna sila tujine, ki je vzgajala naše narodne voditelje — sta naš narod oropali onega notranjega narodnega »jaz«a, narodne posebnosti, ki se ne zrcali samo v jeziku, temveč v mišljenju in čustvovanju sploh ter pride pri zavednih narodnih do vidnega izraza obito ob reševanju narodnih vprašanj — v

prvi vrsti v vzgoji, ali če hočete naj se zrcali v narodnem šovinizmu, ki očituje občudovanja vredno narodno silo. Tak narod je zmožen samoobrambe glede narodne časti in samostojnosti.

To silo so narodi dosegli z vzgojo. Narodno zavest jim je vcepila v dušo in srce šola, potom nje pa tudi starši in sploh okolica ter propagandni tisk. — Poglejmo le nemške knjige cenejše izdaje s stalnim izrekom »das deutsche Wissen« itd.! Poglejmo srbski del našega naroda v boju za »krst častni i slobodu zlatnu«!

Da bi imeli mi Slovenci vsaj 1% one narodne odporne sile, kakor jo imajo oni, ki jih je usoda preganjala, da se kulturno niso mogli razvijati! A baš ona zla usoda jih je utrjevala v narodni zavednosti, ki se očituje v narodnih herojih.

In Hrvatje? Tudi oni so pokazali ob prevratu, da so pripravljeni. Val madžarizacije je bil hipno razbit ob trdni steni hrvatske narodne zavesti. Poglejmo Medjimurje! Tamkajšnje šolstvo je očiščeno. Toda pri nas pa ne samo, da smo dobili to, kar ni imelo obstanka v Medjimurju, imamo celo ob meji lastne ljudi, ki so zmožni izstopiti iz organizacije v hipu, ko je ona prisiljena nastopiti v obrambo naših narodnih interesov. Imamo ljudi, ki so celo zmožni zagovarjati individue, ki blatijo to, kar mora biti vsakemu Jugoslovenu nedotakljiva svetinja.

Imamo ljudi, ki so pretepali Slovence zaradi narodnega mišljenja. In sedaj naj pričakujemo od njih, da bodo v istem kraju vzgajali naš narodni naraščaj! Imamo ljudi, ki vzdržujejo protinarodni tisk. Kje bi še bil mogoč list kakor je »Nepujság«, ki blati delo narodnega učiteljstva? Nemoteno in brez kazni se vrši to satansko delo. Ali ni to voda na mlin onim, ki med bojazljivim ljudstvom propagirajo misel, da se Madžari zopet povrnejo?

Spričo tega je bil že skrajni čas, da se učiteljstvo postavi v bran. Kdo naj širi med ljudstvom narodno zavest, če ne ravno oni stan, ki ga narod plačuje zato, da vzgaja njegov naraščaj? Narod, ki ga vzgaja suženj, bo sam zaslužjen!

Ali jsta pojma »pedagog« in »nacionalist« ločljiva? Z odgovorom: »Jaz sem pedagog in ne nacionalist« se ne sme ni eden učitelj odtegniti narodni dolžnosti vzgojitelja. Le narodno neoporečen učitelj more storiti svojo dolžnost v polni meri in če narod ne more postaviti takih, ki bi se dovolj zavdali, da so tudi narodni vzgojitelji, mu ne morem zaklicati drugega kakor: »Kam ploveš?«

Tujina je vplivala na naše narodno mišljenje v toliki meri, da se je vez med inteligenco in preprostim narodom tako zrahljala, da je masa prepuščena prilikam in neprilikam usode ter gre v negotovo bodočnost.

Kaj bo rekla slovenska javnost, če izve, da mora v Dolnji Lendavi slovenska šolska deca v cerkvi madžarsko moliti? Pri Srbih opazimo, da so častniki tudi buditelji narodne zavesti. Le poglejmo srbskega častnika! Izbran je bil izmed preprostega moštva, pa kako budi nacionalno zavest. Svojemu vojaku je zvest vzgojitelj in mu kaže svet: »Glej, tudi to je naša zemlja!«

Iz vsega sledi, da bo treba v našem šolstvu neke izpremembe v vzgojnem oziru, če bomo hoteli govoriti o šoli, ki bo res »naša šola«, o šoli, ki bo imela znake, po katerih se mora ločiti od šolstva drugih narodov. Ovine v tem oziru je treba brezobzirno z lezno roko odstraniti.

Potem bo ves naš narod vzkliknil: »Dobro, ti si kakor zdravje!«

Splošne vesti.

PO TUJIH UKAZIH?

Kakor je zadeva imenovanja oblastnega nadzornika za osnovne šole in vse, kar ji je sledilo oziroma ji sledi, po svojem bistvu čisto osebne značaja, vidimo vendar, da se hoče iz vse afere napraviti — politična pesem. V koliko je ta politična pesem — lepa, ne moremo danes še svobodno komentirati, tem manj, ker je dovolj zamotana. Vzlic temu prosimo učiteljstvo, naj se ne pusti zavajati. Nekateri prizadeti hočejo iz osebne zadeve na vsak način napraviti strankarsko. To dokazujejo prenaplne notice v listih, dokazujejo argumenti, kakor je n. pr. oni, da organizacija UJU ni tako bicala krivic, ki jih je izvršil padli politični kurz, pri čemer se seveda zamolči, da je učiteljstvo šele l. 1925. strmoglavilo partizanstvo in njega spostvo v svojih vrstah. V resnici ni nikjer zadet kakršenkoli strankarski interes vsled kritik upravne prakse potom našega stanovskega glasila. To nehotne priznava celo oni članek v »Slovenec«, kjer se prav posebno povdarja, da oblast ne more trpeti nikakršnih napadov nase. Mislimo, da uradna avtoriteta — ako bi bila res napadena — ter stranka in njene koristi vendar še ni eno in isto. Potrebno je, da te stvari povdarimo, ker se po drugi strani skuša ves potek zadeve izkoristiti po nekdanji strankarski praksi, ki je tako primitivno zavajala lahko verno učiteljstvo. Kdor to počenja, ve dobro, da je iz prejšnjih časov vse preveč spornega netiva — četudi ničevega — v naših vrstah. Ve dobro tudi to, da se je učiteljstvo vse prerado pustilo ščuvati z ene strani na drugo. To poizkušajo danes in bodo poizkušali v bodoče, kadarkoli bodo razmere količkaj dopuščale. Učiteljstvo je hvaležno za vse, kar stranke store za šolo, odklanja pa vsakršno namero, da bi stan delile in izrabljale v partizanske namene.

Od učiteljstva je odvisno, da tako igravanje konča. Kdor nas hoče igravati, ne dela tega zaradi naših, ampak radi svojih

koristi. Tem tujim koristim služiti pa nimamo najmanjšega razloga. Učiteljstvo ni maloletno, da bi si puščalo dopovedovati, kako je zanj važno, da se pobija medsebojno. Tako igro s stanom moramo odklanjati, v svesti si, da si še noben stan ni koristil, če se je sam trgal in uničeval. Zasebno gre lahko učitelj s katerokoli stranko, toda da bi radi stranke in morda celo zgolj radi oseb izdajal svoje stanovske in šolske koristi, tako bedast menda slovenski učitelj ni več. Kakor se mi ne vmešujemo v druge stanove, da bi jih delili in hujskali nato eno skupino proti drugi, tako naj si tudi drugi ne lastijo takih pravic nad učiteljstvom. Take škodljive kuratele ne želimo in je ne bomo več sprejemali kot rešitev iz naših neprilik. Če bo kdo iz naših vrst vendar hotel podpreti življenske interese stanu raznim ugodnostim, s katerimi ga bodo skušali plačati za njegovo početje, bomo pokazali nanj in povedali, da vrši herostratsko delo, da je škodljivce stanu in naroda.

Danes smo v nekoliko kočljivem položaju. Stara nasprotja je prav lahko mogoče podnetiti; seveda, če človek sam ni dovolj razsoden, ali pa, če se pusti voditi nesmiselnim zlobi. Eno in drugo je sramotno in ne vredno učitelja. Ako je slovenski učitelj res kulturni element, bo s pomilovalnim nasmehom odklonil hujške in njih namene. Ako ni, se bo pustil voditi na vrvice in sukati tako, da bo koristil drugim in škodoval sebi. Če ne bi vedel, kako je to poniževalno, pa naj pomisli, kako je nizko, ako se prepušča nesmiselnim zlobi, kako je ta v nasprotju z vsako resnično dobro vzgojo. Mislimo, da nas je preteklost vendarle kaj naučila. Mislimo, da nam je palica toliko dopovedala, da je ne bomo — po vsem, kar je učiteljstvo že doživelo — dvigali še sami nad seboj in to po — tujih ukazih.

To naj velja učiteljstvu; velja pa naj tudi onemu časopisju, ki se je oglasilo v naši zadevi — ne z namenom, da bi branilo državljanske svobodščine učiteljstva, ampak da bi netilo ogenj v stanu — pa naj si bo »Slovenec«, Slovenski Narod ali katerikoli list.

SPOMIN IZ AVSTRIJSKIH ČASOV.

K nameravani disciplinski preiskavi proti funkcionarjem stanovske organizacije naj navedem slučaj iz avstrijskih časov. Po upokojitvi ravnatelja Andreja Senekoviča leta 1907. je vlada hotela na I. državno gimnazijo v Ljubljani vrniti nemškega ravnatelja. Očividno pod vladnim pritiskom sta dva slovenska šolnika v deželnem šolskem svetu glasovala za to, da je nemški prosilec prišel v termo-predlog. Odbor »Društva slovenskih profesorjev« je dotičnikoma izrekel nezaupnico. Radi tega je takratni deželni predsednik baron Schwarz kot predsednik deželnega šolskega sveta skušal strahovati odbornike društva. Poklical je vsakega posebej »na raporto«, da bi izvedel, kdo je stavil predlog za nezaupnico. Grozil je vsakemu posamezniku z disciplinsko preiskavo. Toda od vseh odbornikov je dobil isti odgovor, da za sklepe odbora ne odgovarja posamezni odbornik svoji šolski oblasti, ampak društvo v celoti je odgovorno politični oblasti kot nadziralji društvenega poslovanja. Če vlada smatra, da je društvo prekršilo svoja pravila, naj postopa proti društvu. Kot profesor, torej kot državni nameščenec, je vsak odbornik odklonil kakršnokoli izjavo o tej stvari. S tem se je stvar končala. Društvo ni dobilo nobenega akta v tej zadevi, a tudi proti posameznim odbornikom se ni postopalo, nobeden ni dobil niti kazni, niti ukora, niti najmanjšega opomina zaradi tega. Za ravnatelja I. državne gimnazije pa je bil imenovan — Slovenec. F. Vajda.

IZJAVA.

Tovarištvu objavljamo, da na zadnji popravek ne bomo priobčili nobenega odgovora in ne komentirja, ne tako in ne drugače. Vemo, da se nanašajo vsi slučajni na mariborsko oblast. Toda po najnovejši praksi in interpretaciji se smatra službena pod-

rejenost državnega uradnika za zadosten razlog, da se zasleduje službeno tudi za uredniške zadeve in objave v listu. Na podlagi te prakse bi se vsaka objava dopisov nanašajočih se na popravek, lahko smatrala kot službeni pregrešek urednika napram nadrejeni oblasti in kot prekršitev službene discipline. Lažje stališče bi imeli, če bi prejeli popravek od mariborske prosvetne uprave, katere se slučajji tičejo in kateri urednik — kot uradnik — ni direktno podrejen. Storili bomo vse korake, da se omejitev tiskovne svobode s takim tolmačenjem odpravi in razčisti, ker ni to samo v interesu učiteljstva, ampak tudi v interesu vseh uradniških organizacij in njihovih listov. Iz tega razloga dopisov objaviti ne moremo, pač pa jih z veseljem sprejemamo v osebno informacijo. — Uredništvo. — Tovariše prosimo v interesu stvari, naj se ne spuščajo v polemike v dnevnem časopisju, da zadeva ne dobi strankarskega obeležja in naj se tudi ne udajo vplivom tega časopisja, ki ne presoja zadeve s stanovskega stališča.

Poverjeništvu UJU — Ljubljana.

— **Popravki po tiskovnem zakonu.** V zadnji številki smo obljubili, da podamo še nekaj pojasnil članom in dopisnikom glede predpisov, ki jih vsebuje zakon o tisku. Zadržati smo omenili, da mora uredništvo sprejeti in natisniti vsak popravek, ki je formalno pravilno poslan in pravilno sestavljen po zakonu in tisku, če je potem vsebina resnična ali tudi ne. Pojasnili smo, da mora biti popravek natisnjen v prvi številki, pod istim naslovom, na istem mestu, brez izprememb, brez kakih dostavkov ali vstavkov. Obljubili smo, da danes nadaljujemo s pojasnili in dotakniti se hočemo vprašanja za katere slučaje je urednik oproščeno natisniti popravek. Čl. 28. zakona o tisku določa glede tega sledeče: 1. Če popravek ni podpisan ali če ga ni podpisala ona fizična ali pravna oseba, katere ime je v besedilu omenjeno; 2. če je popravek, poslan po oblastu ali privatni osebi, dvakrat večji od stavka stvari, ki se popravlja; 3. če obseza popravek kaznivo dejanje ali če je nevljudno spisan; 4. če je spisan popravek v drugem jeziku nego stavek, ki se popravlja; 5. če je minilo šest tednov od dne, ko je bilo besedilo objavljeno. — Posebno važna je okoliščina, da mora biti ime dotičnika, ki podpiše popravek, v besedilu omenjeno ter to, da ne sme biti nevljudno spisan. Kot nevljudno pisan se smatra, če koga žali. Prihodnjič nadaljujemo s pojasnili, ki bodo predvsem služila našim dopisnikom.

— **Prihodnji sestanek »Šolskoupavnega odeska UJU v Mariboru«** je dne 4. junija t. l. Ker bo ta sestanek najbrže zadnji v tekočem šolskem letu, se vabijo vsi člani naj se ga gotovo udeležijo. Člani, ki ste sprejeli predloge v reševanje prinesite iste s seboj. — Za predsednika Lovše.

— **Velik uspeh učitelja.** Do današnjega dne se ni posrečilo nobenemu zdravniku, da bi iznašel zdravilo proti raku. Kakor poroča dnevno časopisje je izumil po dolgotrajnem študiju tov. Alojzij Poljšak, strokovni učitelj v Celju, učinkovito sredstvo za zdravljenje raka in nevarnih kožnih bolezni. K tako pomembnemu uspehu moramo našemu tovarišu iskreno čestitati!

— **Samo predodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave.** V tisočeri rodlinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnat kave v popolno zadovoljnost. ŽIKO dobite v vsaki trgovini v rdečih zavitkih.

Najugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi

tvrdba J. Rojina, Ljubljana

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepiča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. — Naročila točno po povzetju.

Delovanje ožjega sosveta UJU - Poverjeništvo Ljubljana.

(Poročilo iz 5. seje dne 17. maja 1928.)

IZJAVA.

Na temelju poročila o disciplinski preiskavi in tiskovni tožbi in po vsestranski temeljiti debati izjavljajo podpisani člani ožjega sosveta, zbrani na seji dne 17. maja 1928 soglasno sledeče:

1. Z uvedbo disciplinske preiskave proti poverjeniku Andreju Skulju in uredniku Ivanu Dimniku je prizadeta vsa organizacija, ker se imenovana dva tovariša obtožujeta dejanj, ki so bila izvršena v smislu sklepa ožjega sosveta in v smislu programa in načel organizacije. Zato se ožji svet glede odgovornosti za inkriminirane objave popolnoma solidarizira s prizadetima našima funkcionarjema.

2. Smatramo, da je disciplinsko zasledovanje državnega uradnika radi dejanj, ki jih je izvršil izrečno v svojem svojstvu kot društveni funkcionar v okvirju oblastno odobrenih pravil, v nasprotju z duhom naše ustave in moderne demokracije ter v neskladu z zakoni in zakonito zajamčenimi državljanjskimi pravicami, ki jih še doslej pri nas ni nihče nikjer izpodbijal in ki so se respektirale celo v absolutistični Avstriji v dobah najjačjega političnega in nacionalnega pritiska, ko je »Učiteljski Tovariš« vodil čisto najostrejšo borbo proti najvišjim predstavnikom državne in prosvetne uprave. Priznavamo samo rednim sodiščem in politični upravi pravico ugotovitve, kdaj je društveni funkcionar oziroma društvo prekorajilo s svojimi dejanji po zakonu in pravih dopustno mejo.

3. Dobro se zavedamo, da bi s takim omejevanjem društvene svobode in svobode tiska zgubile stanovske organizacije državnih uradnikov svoj pravi smisel, zato se bo organizirano učiteljstvo proti vsakemu poizkusu omejitve po ustavi, društvenem in tiskovnem zakonu mu zajamčenih državljanjskih pravic borilo z vsemi sredstvi in bo to storilo v zavesti, da brani avtoriteto zakona in smiselno njegovo tolmačenje iz namena zakonodajalca proti samovoljni njegovi interpretaciji.

4. Ne dovoljujemo nikomur, da bi dvomil o najčistejšem našem namenu, z ugotovitvami na tkzv. črni deski služiti samo dobri stvari in šoli ter opozarjati sproti in pravočasno na posamezne pojave, ki se nam zde šolstvu in stanu v kvar ter tako preprečiti večje zlo. Zato smatramo kot svojo dolžnost, da s tem delom nadaljujemo, pri čemer pa ugotavljamo, da tkzv. črna deska nima namena koga smešiti ali žaliti, ampak je zgolj viden, učinkovit način objavljanja dejstev, na katera hočemo javnost opozoriti. Te pravice pa si ne damo kratiti.

V Ljubljani, dne 17. maja 1928.

Anton Hren, pov. nam. Josip Kobal, tajnik. Rado Grum, gl. blag.

Ciril Hočevar, Josip Lapajne, Rudolf Mencin, Anton Mervič, Ljudevit Musek, Robert Plavšak, Josip Ribičič, Ljudevit Šijanec.

Poverjenik tov. A. Skulj ugotovi sklepčnost in opraviči tov. Godčevu.

Pojasni, da je sklical sejo zaradi dogodkov v zadnjem času v organizaciji. Omenja disciplinsko preiskavo proti sebi in uredniku tov. Dimniku.

Tekom seje so se napravili sledeči sklepi: 1. Poslovnik »Mladinske Matice« se razmnoži in pošlje članom ožjega sosveta.

2. Na glavno skupščino Saveza državnih nameštencev v Sarajevu odpošlje organizacija dva delegata.

3. Proti celibatu učiteljic se stavi na seji glavnega odbora v Beogradu poseben predlog.

4. Odobri se kredit 500 Din, ki ga je poverjeništvo nakazalo učiteljskišnikom v Ljubljani.

5. Odobri se sklep poverjeništva, da poveri zastopstvo odvetniku v zadevi tiskovne tožbe proti poverjeniku tov. Skulju in uredniku tov. Dimniku.

6. Odobri se predlog Osrednjega izobraževalnega odseka, da se vrši v glavnih počitnicah II. samoizobraževalni tečaj, ki ga pravi odsek. Istočasno naj se podvzamejo koraki, da se zopet uvedejo okrajne in oblastne učiteljske konference. Za kritje stroškov samoizobraževalnega tečaja naj se naredi prošnja za podporo.

7. »Mladinska Matica« naj tiska 1000 izvodov več nego je naročil.

8. Strokovno in pravno mnenje odličnih pravnikov Zveze državnih nameštencev v zadevi preiskave predsednikov okrajnih učiteljskih društev zaradi referenta naj se razmnoži in pošlje vsem predsednikom in članom ožjega sosveta. Sestaviteljem naj se izreče zahvala!

9. Vsi člani ožjega sosveta naj skličejo predsednike svojih okrožij in jih pouče o položaju.

10. Načrt pravil, ki ga je sestavil Izvršni odbor v Beogradu, naj člani pregledajo in stavijo predloge do 22. maja.

12. Ker je pri več oddelkih velikega župana v Ljubljani in Mariboru nameščenih mnogo uradnikov, ki prejemajo svojo plačo na račun prosvet, naj se ugotovi, da dobimo tako kredit za učna mesta, za katera ni kritja v proračunu in jim grozi redukcija.

12. Poverjeništvo pristopi pogojno k drugi Učiteljski dom v Ljubljani z 10 deleži proti naknadni odobritvi pokrajinske skupščine. Enak znesek se pošlje Učiteljskemu domu v Mariboru.

13. Zaradi prevedbe kronskih upokojenec na dinarske naj se store potrebni koraki pri Zvezi državnih nameštencev.

14. Gospodarski svet naj se skliče v najkrajšem času k seji!

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana Sv. Petra cesta 12

Damam z dežele je posebno priporočljivo trajno kodranje in vodna ondulacija. Separirani oddelek za specialno barvanje las v vseh niansah, kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA zboruje dne 9. junija t. l. ob 10. uri v Bodoncih. Radi kosila se je oglasiti vsaj do 6. junija pri tov. g. Vukanu istotam. V slučaju dežja preložimo zborovanje na 16. junija. Za stvarno pripravo zbor. sporeda vabim društveni odbor na sestanek dne 3. junija ob 10. uri v uprav. pisarni osn. šole v Murski Soboti. — Avg. Požegar, t. č. predsednik.

= KRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 2. junija 1928 ob 8.15 uri v Šmartnem pri Kranju. (Odsotnost je prijava). Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. O pedagoškem kongresu poroča tovariš Žagar. 3. Poročilo in sklepanje o predlogih krožkov. 4. Volitev 3 delegatov in 2 namestnikov za pokrajinsko skupščino in event. po 1 delegata in namestnika za kongres. 5. Izvenšolsko delo. Razgovor o statističnem pregledu. Predloge naj posamezni člani in krožki predložijo predsedniku vsaj 3 dni pred zborovanjem. Za skupni obed se je pred zborovanjem prijaviti tov. blagajniku. — Predsednik.

Restavracija „LLOYD“

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 7

se priporoča p. n. šolskim vodstvom za obilen obisk ob priliki majniških izletov Hrana dobra — cene zmerne. Šolarjem popust — Radio koncert v lokalu.

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Foto-aparate kupite najbolje pri Fr. P. Zajec, optik Ljubljana, Stari trg 9.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ

Ijubljanskega poverjeništva UJU se vrši prvi teden meseca julija t. l. po naslednjem programu:

1. Gospodarski in politični razvoj Slovencev v zadnjih 70. letih.
2. Razvoj znanstva in vzgojstva.
3. Razvoj slovenske umetnosti.
4. Žena v kulturnem razvoju.
5. Kmetijsko delovna šola.
6. Nadaljevalno šolstvo.
7. Dekliški krožki.
8. Mladeniški krožki.
9. Izvenšolsko delo učiteljstva.

Udeleženci(ke) II. tečaja dobe brezplačno prenočišče, hrano pa po nizki ceni v uradniški menzi.

Apeliramo ob tej priliki na vsa okrajna društva, da sklenejo povrnitev potnih stroškov vsem delegatom in delgatinjam za II. tečaj iz društvenih blagaj.

Sklicatelje izobraževalnih krožkov prosimo, da čimprej skličejo sestanke, na katerih naj se določijo delegati(inje), katerih imena naj se naznanijo podpisaneu vsaj do 15. junija t. l. Poleg imen naj se navede tudi, če delegat(inja) reflektira na prenočišče in prehrano v menzi.

Vse ostalo je razvidno iz okrožnice, ki so jo sklicatelji krožkov prejeli pred kratkim v razpravo. Pripominjamo še, da je poleg določenih delegatov(inj) dano tudi vsem drugim na prosto voljo, udeležiti se v čim večjem številu tega tečaja.

Poverjeništvo v Ljubljani,

dne 23. maja 1928.

Poverjenik:

Andrej Skulj.

Tajnik:

Josip Kobal.

—oio Novomeški krožek zboruje v nedeljo, dne 3. junija 1928 ob 14. uri popoldne v osnovni šoli v Birčni vasi.

Nadaljevalno šolstvo.

— Kmetijski tečaj za učitelje. Mariborski oblastni odbor hoče pomagati učiteljem, da se usposobijo za vodstvo kmetijsko-nadaljevalnih šol na deželi. V ta namen priredi za učitelje, ki bi se hoteli posvetiti temu idealnemu delu, tri tedenski kmetijski tečaj od 9. do 28. julija t. l. na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Udeleženci imajo stanovanje in hrano na Vinarski in sadjarski šoli proti plačilu 700 Din, polovico te vsote plača oblastni odbor. Prosilci morajo imeti usposobljenostni izpit; pri sprejemu se bo predvsem oziralo na one prosilce, ki so že delovali na kmetijsko-nadaljevalnih šolah. Oblastni odbor bo v bodoče podpiral samo one kmetijsko-nadaljevalne šole, ki jih vodijo učitelji, kateri so se udeležili kmetijskega tečaja v Mariboru. — Udeleženci naj se prijavijo do 15. junija t. l. oblastnemu odboru v Mariboru.

— Gospodinjski tečaj za učiteljice. Mariborski oblastni odbor hoče pomagati učiteljicam, da se usposobijo za vodstvo gospodinjsko-nadaljevalnih šol na deželi. V ta namen priredi za učiteljice, ki bi se hotele posvetiti temu idealnemu delu, štiri tedenski

ski gospodinjski tečaj od 9. julija do 4. avgusta t. l. v zavodu č. šolskih sester v Mariboru. Udeležence imajo hrano in stanovanje pri šolskih sestrah proti plačilu 1000 Din, polovico te vsote plača obl. odbor. Prosilke morajo imeti usposobljenostni izpit; pri sprejemu se bo predvsem oziralo na one prosilke, ki so že delovale na gospodinjsko-nadaljevalnih šolah. Oblastni odbor bo v bodoče podpiral samo one gospodinjsko-nadaljevalne šole, ki jih vodijo učiteljice, katere so se udeležile gospodinjskega tečaja v Mariboru. — Udeležke naj se prijavijo do 15. junija t. l. oblastnemu odboru v Mariboru.

Nogavice, rokavice, damsko in moško perilo, kravate, čepice, bluze, damske obleke, torbice i. t. d. kupite najceneje pri ŠTERK, nasled.

MILOŠ KARNIČNIK

LJUBLJANA, Stari trg šte. 18.

Ed. Škopek, Ljubljana, Mestni trg 8 priporoča birmanske ure, verižice po najnižjih cenah.

Največja izbira krasnih bluz in otroških oblek KRIŠTOFIČ - BUČAR, LJUBLJANA, Stari trg.

Krasna birmanska darila najceneje kupite pri Fr. P. Zajec trgovina ur in zlatnine, Ljubljana, Stari trg šte. 9.

Nogavice, flori in svilene v vseh barvah. Največja izbira, najnižje cene. Pletenine, bluze, kravate itd. priporoča modna trgovina FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ul. 7.

Učiteljski pravnik.

—§ Pojasnilo o kolkovanju raznih vlog. V zadevi kolkovanja prošnje za razna odst. sodstva (po privatnem poslu in radi bolovanja) je izdalo predsedstvo delegacije ministrstva financ v Ljubljani pod št. 7383/pr. B ex 1926 od 12. novembra 1926 jasna navodila, ki so ponatisnjena v Finkovem VI. zv. tek. šte. 83., str. 80. Iz njih sledi: 1. Kdaj se za more uporabiti čl. 128. čin. zak. glede takse prostega vlaganja prošnje: Le takrat, kadar gre za vloge in pravice, ki se nanašajo na osebne in rodbinske pravice po čin. zakonu, kakor n. pr. za priloge k »Služb. listu« in, če odobritev teh zahtev ni odvisna od svobodne ocene pristojnih ministrstev oziroma starih šol, temveč od sile zakona. 2. Vse prošnje za odsotnost po privatnem poslu in radi bolovanja, se morajo kolkovati po tarif. postavki 1. tarif. zakona, ker odobrenje ni odvisno od sile zakona, temveč od svobodne ocene pristojnega starih šol. 3. Iz interpretacije čl. 128. čin. zak. pa tudi sledi, kdaj so ostale vloge podvržene kolkovanju, to je če so predložene prosti presoji predpostavljene starih šol. Dodatno k zgoraj citirani odredbi, je izšla še ena tozadevna odredba velikega župana ljubljanske oblasti, glej Fink VI. (šesti) zvezek br. 127, str. 125, ki se docela krije z gorenjimi izjavami. (Šol. upr. ods. pov. UJU — Maribor).

—§ Kontraktualci — prošnje za sprejem v državno službo. Ker so kontraktualci v službi države in ne v začasni državni službi, ne morejo prositi za stalnost v drž. službi, temveč za sprejem v stalno državno službo v smislu čl. 12. urad. zakona. — z dnem, ko jim je podeljeno državljanstvo. Kako je opremiti prošnjo za sprejem v državno službo — glej »Ročni katalog za leto 1927/28.« na strani 34.—36. Poleg ostalih prilog je priložiti prošnji uverjenje o službeni dobi sklenjeno z dnem sprejema v državljanstvo. V uverjenju mora biti ločena doba prejšnjega od dobe kontraktualnega službovanja, ker se šteje kontraktualna služba le za pokojnino in osnovno plačo in ne za položajno plačo. — To v znanje vsem prizadetim in onim, ki so nas vprašali za tozadevna pojasnila.

Prispevajte kot podporniki „Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

V današnjo številko so prišli samo najnужnejši dopisi, ki so važni in nujni z ozirom na položaj celotne organizacije. Prosimo, da dopisniki to upoštevajo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

VSEH VRST SVILE

za letne obleke — za reklamo — že od Din 28 naprej. I. Trpin, Maribor, Glavni trg 17.

Lepo sobo oddam 1—2 osebam event. s hrano čez poletje v najlepšem delu mesta Ljubljane. — Dopise na upravo pod »Razvedrilo«.

Flobert puške,

lovske puške, brovninge, pištole za strašenje psov, samokrese, topiče, zaloga lovskih in ribskih potrebščin ter umetni ogenj.

F. K. Kaiser, puškar

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica 6.

Kdor oglašuje ta napreduje!

Obnavljamo našo akcijo cene prodaje, s katero smo imeli v zimski seziji najpopolnejši uspeh. **Nudimo Vam; 3 m modernega blaga za damske plašče s 1a podlogo po bajno nizki ceni Din 396'—**

in to na šestmesečne obroke.

Oblačilnica „ILIRIJA“, Ljubljana, Mestni trg šte. 17, I. nadstropje. ★ Telefon šte. 2825.

Modni atelje Martin Pevec

Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.

Izvršuje obleke vseh vrst. — V zalogi vedno pristno angleško blago za obleke in modne hlače. — Delo solidno, cene nizke. Cenj. odjemalcem dovoljeno po dogovoru do 3 kratno odplačilo.

Pomladanske plašče

moderne, v krasni izvršitvi najlepših modernih vzorcev boste najugodnejše kupili pri trdki

Fran Lukič, Ljubljana, Stritarjeva ul.

A. Škedelj, Ljubljana, Stari trg 11a

priporoča po najnižjih cenah:

šolske in pisarniške potrebščine, razglednice

Na drobno! in papir. Na debelo!

Priporoča se knjigoveznica, galanterijska

delavnica — okvirji za slike

Matko Pogačnik

Ljubljana, Sv. Florjana ulica št. 12.

MEHANIČNO UMETNO VEZENJE

zaves, pregrinjal, perila i. t. d. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, prebadanje šablon, predtiskanje ženskih ročnih del. — Narodni in najnovejši vzorci.

MATEK & MIKEŠ, LJUBLJANA

Dalmatinova 13. Poleg hotela Štrukelj.

Najcenejše in najmodernejše

damsko perilo vseh vrst iz trpežnega blaga in lepe izdelave po konkurenčnih cenah si nabavite v spec. trgovini damskega perila

Amaliye Zorčič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Cvetličarna Pavel Šimenc

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 33

priporoča veliko izbiro umetnega in svežega cvetja, vencev ter navadnih in poročnih šopkov.

VELIKA IZBIRA RAZLIČNEGA LODNA IN ŠEVIJOTA ZA ŠPORT IN TURISTIKO!

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

AGASTRALIN

TRGOVINA DEŽNIKOV LJUBLJANA

MEŠERNOVA UL. ŠT. 42.

Trgovina dežnikov in solnčnikov

se priporoča za obilni obisk.

Podpirajte in širite
Mladinsko Matico!

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova Ljubljana, Židovska ulica 1 in drogerija Wolfram, nasled. M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

„Pri Tičku na Gričku“

vedno

izborne pijače, dobra kuhinja.

Na vrtu lep prostor za balincanje.

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe.

Telefon 2759
Poštni predal 79

Brzojavi:
ZIDAR, Ljubljana

POTOVALNA PISARNA

Propagandni material za tu in inozemstvo. — Železniške in paroplovne rezervacije in karte vseh linij. — Rezerviranje hotelskih sob. — Karte za spalnice in zračni promet. — Družabna, društvena in inkluzivna potovanja. — Autoture — Priljubna in osebna zavarovanja. — Denarna nakazila. — Vse informacije o potovanju. — Pismena naročila po povzetju — Karte za vse države. — Legitimacije za velesojne.

RUDE IN KOVINE, DRUŽBA Z O. Z.

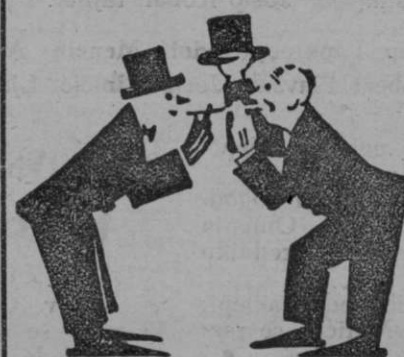
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 15

Brzjavni naslov: Rude Telefon interurban: 2727

Tekoči račun: Poštna hranilnica Ljubljana, št. 14.167

En gros: svinec, cink, cin, aluminij, baker, cinkova pločevina, svinčena pločevina, pocinkana železna pločevina (izdelek cinkarne, d. d., Celje), žveplenokisla glina, aluminijev hidrat, bakrena galica, cinkov prah, katran, stare kovine, kovinasti ostanki, rude vseh vrst.

Priporočamo trdke, ki inserirajo v našem glasilu!

Najboljši in najcenejši
nakup za gospode v
posebnem oddelku
trdke

A. ŠINKOVEC nasl.

K. SOSS

LJUBLJANA

Najboljše in zelo trpežno blago

za moške in ženske obleke, sukno, hlače, volneno blago, plavino, cefir, platno, robce, nogavice, gotovo obleko in perilo kupite najceneje le v veletrgovini

I. N. ŠOŠTARIČ, MARIBOR

Aleksandrova cesta šte. 13.

Pelikan

Zaloga barv, tušev in radirk

GÜNTHER WAGNER, WIEN X./1.

Povsod na zalogi. Tiskovine na zahtevo.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**